

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 394/09-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. novembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. G. a Ing. J. G., K., zastúpených advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 Co 137/2009-93 zo 17. júla 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. G. a Ing. J. G. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. októbra 2009 faxom a 21. októbra 2009 poštou doručená sťažnosť Ing. J. G. (ďalej len „sťažovateľ“) a Ing. J. G. (ďalej len „sťažovateľka“, spolu len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prístup k súdu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v

Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 137/2009-93 zo 17. júla 2009, ktorým boli zamietnuté ich odvolania proti rozhodnutiam Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia sú účastníkmi konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 13 Ro 458/2008 v postavení odporcov. Dňa 19. decembra 2008 podali odpor proti platobnému rozkazu vydanému v tomto konaní. Okresný súd uznesením z 9. januára 2009 doručeným právnej zástupkyňi sťažovateľov 13. januára 2009 uložil sťažovateľom spoločne a nerozdielne uhradiť súdny poplatok v sume 2 536 €. Sťažovatelia podali každý samostatne proti tomuto uzneseniu 23. januára 2009 odvolanie a samostatnými žiadosťami požiadali o oslobodenie od súdnych poplatkov. Prípisom zo 17. februára 2009 okresný súd vyzval sťažovateľov na doplnenie údajov k ich žiadostiam a zaslal im tlačivo potvrdenia o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch. Okresný súd uznesením č. k. 13 Ro 458/2008-78 z 24. marca 2009 nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov a rovnako rozhodol uznesením č. k. 13 Ro 458/2008-80 z 24. marca 2009 aj o žiadosti sťažovateľky. Sťažovatelia sa proti týmto rozhodnutiam odvolali. Krajský súd sťažnosťou napadnutým uznesením potvrdil obidve rozhodnutia prvostupňového súdu.

Sťažovatelia sú toho názoru, že vo svojich odvolaniach podali vysvetlenie ku všetkým skutočnostiam, ktorými prvostupňový súd odôvodnil nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Podľa ich názoru sa krajský súd týmito skutočnosťami nezaoberal a svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorý nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Sťažovatelia sú toho názoru, že preukázali existenciu takých majetkových pomerov, ktoré odôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Uznesenie krajského súdu považujú za arbitrárne, pretože krajský súd aplikoval ustanovenie § 138 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) v rozpore s jeho účelom a zmyslom, a tiež nie je podľa nich dostatočne odôvodnené, pretože z odôvodnenia nie je zrejmé, na základe čoho dospel krajský súd k záveru, že sťažovatelia nespĺňajú podmienky na priznanie oslobodenia. Podľa sťažovateľov *„Krajský súd obmedzil sťažovateľom základné právo na súdnu ochranu v rozpore s jeho podstatou a zmyslom, keď na základe skutkového stavu odôvodňujúceho*

priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, rozhodol o jeho nepriznaní, ktoré práve so zreteľom na vykonané dokazovanie neodôvodnil.“.

Sťažovatelia preto navrhli, aby ústavný súd vyslovil, že krajský súd uznesením č. k. 6 Co 137/2009-93 zo 17. júla 2009 porušil ich základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby toto rozhodnutie zrušil a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Žiadajú tiež zakázať krajskému súdu pokračovať v porušovaní ich práv a priznať im náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným

právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 79/06).

Ústavný súd preskúmal sťažnosť sťažovateľov, ktorou namietajú porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na prístup k súdu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 6 Co 137/2009-93 zo 17. júla 2009 s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu z hľadiska záruk, ktoré pre sťažovateľov z označených práv vyplývajú.

Podstatou sťažnosti je namietaná ústavne nekonformná aplikácia ustanovenia § 138 ods. 1 OSP krajským súdom pri posudzovaní existencie dôvodov na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov sťažovateľom.

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti (I. ÚS 176/03, III. ÚS 18/06, II. ÚS 165/06) v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) (napr. rozsudok Kreuz c. Poľsko z 19. júna 2001, § 60) uviedol, že povinnosť zaplatiť súdny poplatok v občianskoprávných veciach nemožno považovať za také obmedzenie práva na prístup k súdu, ktoré by samo osebe malo za následok porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z judikatúry ESLP, ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, aby uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin v. Francúzsko, 1998).

Prostriedkom na zabezpečenie proporcionality medzi legitímnym obmedzením prístupu k súdnej ochrane vo forme súdnych poplatkov a zabezpečením efektívneho práva na prístup k súdu, ktorý rozhodne o občianskych právach a záväzkoch účastníka konania, je zákonná možnosť priznať účastníkovi súdneho konania na návrh celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov (§ 138 OSP), ak to jeho pomery odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

Ústavný súd nie je oprávnený posudzovať, či sú splnené zákonom ustanovené podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov; táto úloha patrí do sféry pôsobnosti všeobecných súdov. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd zásadne nemá oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, I. ÚS 276/06). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov, prípadne postupom, ktorý im predchádzal.

Krajský súd po sumarizácii dôvodov rozhodnutí okresného súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov a odvolacích námietok sťažovateľov v napadnutom uznesení uviedol:

„Z doteraz zistených skutočností je zrejmé, že navrhovateľ uplatňuje voči odporcom vrátenie plnenia poskytnutého namiesto odporcov bankovej spoločnosti. Jeho plnenie považujú za bezdôvodné obohatenie sa bankovej spoločnosti a vyvracajú dôvodnosť plnenia namiesto nich.

V súlade s ust. § 219 ods. 1 O. s. p. odvolací súd potvrdil napadnuté uznesenie ako vecne správne majú za preukázané, že odporcovia skutočne v nedostatočnej miere preukázali dôvodnosť priznania im oslobodenia od súdnych poplatkov, keď uvádzajú v spoločnej domácnosti žijúcu dcéru, ktorej hradia lieky, ale voči ktorej vraj nemajú vyživovaciu povinnosť, ktorá študuje na vysokej škole, ale nepreukázali, či táto do spoločnej domácnosti prispieva, či má vlastný príjem a či je teda dôvod neprihliadať aj na tento príjem. Navyše nepredložili daňové priznanie na preukázanie svojich príjmov.

Nepreukázali ani skutočnosť, že majú dlhy, či majú úspory, a pokiaľ odporkyňa namieta svoj podiel lesných pozemkov ide o 9752 m² kde taktiež nepreukázala príjem z ich využitia, preto prvostupňový súd rozhodol vecne správne, pokiaľ oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal.

Za predpokladu, že odporcovia budú v konaní úspešní, podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku majú právo na náhradu trov konania včítane zaplateného súdneho poplatku.“

Z odôvodnenia uznesenia krajského súdu vyplýva, že preskúmal napadnuté rozhodnutia okresného súdu v rozsahu odvolacích námietok, stotožnil sa však so záverom okresného súdu, že hoci boli sťažovatelia vyzvaní, aby pravdivo opísali svoje majetkové a zárobné pomery, neposkytli úplné údaje o svojich majetkových pomeroch (sťažovatelia vôbec neuviedli, že sú spoločníkmi obchodnej spoločnosti, a teda ani aké príjmy majú z tejto podnikateľskej činnosti, sťažovateľka neuviedla všetok svoj nehnuteľný majetok), a preto krajský súd dospel k záveru, že neosvedčili, že sa nachádzajú v takej finančnej situácii, ktorá by odôvodňovala priznať im oslobodenie od súdnych poplatkov.

Podľa právneho názoru ústavného súdu nevyhovenie odvolacím dôvodom a ani vyslovenie iného právneho názoru, s ktorým sa sťažovateľ nestotožňuje, nemožno považovať za odmietnutie spravodlivosti a nemôže viesť k záveru o porušení práva na súdnu ochranu podľa označeného článku ústavy (m. m. IV. ÚS 189/07).

Podľa názoru ústavného súdu je odôvodnenie uznesenia krajského súdu dostatočne zrozumiteľné, nevyplýva z neho taká aplikácia ustanovenia § 138 ods. 1 OSP, ktorá by bola popretím jeho podstaty a zmyslu, a preto nemožno posúdiť namietané rozhodnutie ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne.

Ústavný súd preto dospel k záveru, že uznesenie krajského súdu sp. zn. 6 Co 137/2009 zo 17. júla 2009 nie je v príčinnej súvislosti s namietaným porušením základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (pozri podobne I. ÚS 408/08, IV. ÚS 135/09, I. ÚS 143/09).

Sťažnosť bola odmietnutá podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a preto sa ústavný súd už nezaoberal ďalšími uplatnenými nárokmi sťažovateľov, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia označených práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2009